

De Alkmaarse Diversiteitsagenda

2018 - 2021

Voorwoord

Beste lezer, Alkmaar is een gemeente waarin ruimte is voor verschil: iedereen kan zichzelf zijn en op die basis vrij, veilig en volwaardig meedoen. Ongeacht leeftijd, huidskleur, afkomst, geloof, gender, seksuele oriëntatie, of beperking.

Alkmaar is een gemeente van vrije burgers. Een gemeente waar voor iedereen plaats is, ongeacht ras, afkomst, geloof of seksuele geaardheid. Vrijheid voor onze burgers geldt voor iedereen, zolang zij de democratische grondrechten onderschrijven. Daar gaat de coalitie open en zelfbewust mee om. Daarmee onderschrijft zij het belang van diversiteit en inclusie. Hiervoor worden al uiteenlopende initiatieven ondernomen. Van het lokale Regenboogstedenbeleid en de jaarlijkse Alkmaar Pride, waarin we samen uitdragen dat iedereen in Alkmaar met trots open over zijn seksuele en genderidentiteit kan zijn, tot de dialogogavonden, waarin we met elkaar lastige en confronterende gesprekken aangaan: wat zit ons dwars? Waar lopen we met elkaar nog tegenaan?

Met deze diversiteitsagenda wil het college vastleggen waar we in Alkmaar precies voor staan en hoe we hier omgaan met onze onderlinge verschillen. Alle partijen in de Alkmaarse samenleving hebben daarin een eigen verantwoordelijkheid. Tijdens de dialogogavond van 28 juni jl. is gebleken dat Alkmaarders heel goed weten waar ze behoefte aan hebben en wat ze willen veranderen om een meer inclusief Alkmaar vorm te geven. Het college verwacht van Alkmaarse burgers en professionals dat ze daarmee aan de slag gaan. De rol van de gemeente is vooral het faciliteren en aanjagen van de creativiteit en bevlogenheid die op dit terrein in Alkmaar aanwezig zijn en het monitoren van de resultaten. Zo werken we samen aan een Alkmaar van iedereen, voor iedereen.

Met vriendelijke groet,

Pieter Dijkman
Wethouder Diversiteit

Inleiding

In de afgelopen decennia zijn onze onderlinge verschillen steeds meer onderwerp van het publiek debat geworden. Of het nu gaat om leeftijd, huidskleur, afkomst, geloof, gender, seksuele oriëntatie, of beperking, de verhoudingen tussen meerderheden en minderheden worden steeds vaker en soms ook scherper besproken. Juist in steden, waar heel verschillende mensen zich thuis voelen en waar we dicht op elkaar leven, is die diversiteit zichtbaar. Dat vraagt om een lokale overheid die haar verantwoordelijkheid neemt. Door kaders te stellen en te sturen op verbinding en een productieve omgang met de onderlinge verschillen tussen inwoners.

De gemeente Alkmaar doet dit door middel van deze diversiteitsagenda. We hebben als gemeente maar beperkt invloed op bijvoorbeeld de polarisatie in nationale debatten, maar we kunnen als Alkmaarders wel degelijk bepalen hoe we hier in Alkmaar met elkaar omgaan. De Alkmaarse Diversiteitsagenda is dan ook een lokale agenda voor de gemeente Alkmaar.

Daarom zijn we voor de ontwikkeling van de agenda te rade gegaan bij Alkmaarse burgers en bij professionals uit organisaties die hier in Alkmaar actief zijn. Zo sluiten we aan bij de Alkmaarse behoeften.

Met deze diversiteitsagenda zet de gemeente in op een duurzaam beleid ten aanzien van diversiteit in Alkmaar. We kiezen er dan ook voor een agenda op te stellen voor de periode 2018-2021.

We sturen met de agenda op hoofdlijnen. We stellen daarbij uitgangspunten, rollen, ambities en speerpunten voor de komende jaren vast, die richting geven aan ons handelen. Deze vertalen wij vervolgens in uitvoeringsprogramma's voor de komende jaren waarbij de lokale samenleving nadrukkelijk betrokken wordt. Naast deze uitvoeringsprogramma's zetten wij het Alkmaarse LHBT-beleid voort dat met zijn focus op een diverse en inclusieve samenleving uitstekend aansluit bij De Alkmaarse Diversiteitsagenda. Uitkomst van dit alles moet zijn dat iedereen in onze gemeente volwaardig kan meedoen. Op 3 oktober 2017 is De Alkmaarse Diversiteitsagenda opiniërend in de raadscommissie Sociaal behandeld. Commissiebreed is constructieve feedback op de diversiteitsagenda gegeven. In de nu voorliggende definitieve agenda is aan de inbreng van de commissie als volgt invulling gegeven:

- Meetbaarheid en concretisering: bij de invulling van de speerpunten zorgen we voor aandacht voor het concreet en meetbaar formuleren van prestatiedoelen;
- Sportverenigingen en buurtondernemingen: met het beschikbaar stellen van middelen stimuleren we sportverenigingen en buurtondernemingen om aandacht te besteden aan diversiteit en inclusie;
- Gelijke kansen op werk: we agenderen diversiteit bij werkgevers, ook leeftijdsdiscriminatie komt hierbij aan de orde;
- Platform diversiteit: het college werkt graag samen met maatschappelijke organisaties vanuit een platformfunctie.

Deze aanvullingen zijn in de diversiteitsagenda integraal verwerkt.

Uitgangspunten

Alkmaar is een gemeente waar iedereen welkom is en waar iedereen volwaardig meedoet, ongeacht leeftijd, huidskleur, afkomst, geloof, gender, seksuele oriëntatie, of beperking.

We maken gebruik van de kansen die diversiteit biedt

Onderlinge verscheidenheid is waardevol. Het biedt Alkmaarders de mogelijkheid hun eigen vanzelfsprekendheden kritisch te bekijken en zo een breed referentiekader te ontwikkelen. Ook versterkt onderlinge verscheidenheid de creativiteit, flexibiliteit en innovatie in de gemeente. Dat biedt niet alleen kansen voor de lokale economie, maar ook voor de lokale overheid en het maatschappelijk middenveld. Gemeenten nemen immers steeds meer taken van de nationale overheid over. De mate waarin Alkmaarders de diverse talenten en perspectieven in Alkmaar op waarde weten te schatten en weten te benutten, bepaalt in belangrijke mate het succes van onze gemeente. Het is daarom belangrijk dat alle Alkmaarders in al hun verscheidenheid volwaardig meedoen.

We ontmoeten elkaar en pakken spanningen aan

Tegelijkertijd weten we ook dat diversiteit een bron van spanning, onbegrip, uitsluiting en ongelijkheid kan zijn. Niet alle Alkmaarders zien kans

tot volwaardige maatschappelijke participatie, zelfontplooiing, een positief zelfbeeld en een goede gezondheid. Soms komt dat door discriminatie, maar daarnaast spelen verschillen in hulpbronnen, verschillen in culturele codes en vooroordelen een rol. Ook vanuit deze vaststelling moedigt de gemeente Alkmaar activiteiten aan die bijdragen aan ontmoeting en onderling begrip, en aan de volwaardige participatie van alle Alkmaarders. Zo maakt de gemeente duidelijk dat zij er voor iedereen is.

We respecteren de rechtstaat

Daarnaast stelt de gemeente kaders. Vrijheid en diversiteit zijn waardevol, ook in gebruiken of religie. Het bewaren van deze culturele erfenis kan echter alleen voor zover deze passen of passende worden gemaakt in onze rechtstaat. We verwachten van alle inwoners van Alkmaar dat ze de democratische rechtstaat onderschrijven. Zo wordt discriminatie niet geaccepteerd en is er in onze gemeente geen plaats voor rassenwaan, vrouwenonderdrukking, religieus fanatisme, eerwraak en homohaar. Het betekent ook dat het uitoefenen van een godsdienst een individueel recht is en nooit een plicht: men mag anderen binnen of buiten de eigen gemeenschap nooit een religie of religieuze interpretatie opleggen. Het is dus niet de kerk, de synagoge of de moskee die bepaalt wat wel en niet mag, maar de democratie waarin burgers uiteindelijk zelf

bepalen, via hun volksvertegenwoordiging, wat wel en niet is toegestaan. Extremisme en radicalisering worden hard aangepakt.

We schuwen de confrontatie niet, maar respecteren elkaar en komen er samen uit

We vragen van Alkmaarders een gedeeld Alkmaargevoel, een besef van gedeelde maatschappelijke normen en besef van een gedeelde verantwoordelijkheid voor de lokale samenleving: ieder draagt zijn steentje bij. Confronterende gesprekken schuwen we niet maar hoe verschillend we soms ook zijn, we sluiten elkaar niet uit en het uitgangspunt moet steeds zijn er met elkaar uit te komen. Het aan anderen gunnen van hun individuele eigenheid en het erkennen van elkaars gelijkwaardigheid zijn daarvoor basisvoorwaarden. Tevens is voor een dergelijke dialoog belangrijk dat je elkaar kunt verstaan. We verwachten dan ook dat iedere Alkmaarder zich de Nederlandse taal eigen maakt.

Iedereen kan zichzelf zijn en op die basis vrij, veilig en volwaardig meedoen

De gemeente zet zich in voor een samenleving waarin ruimte is voor verschil: iedereen kan zichzelf zijn en op die basis vrij, veilig en volwaardig meedoen. Daarvoor zijn de beschreven kaders essentieel. Het succes van een divers en inclusief Alkmaar is uiteindelijk echter vooral

afhankelijk van de houding en inzet van de Alkmaarders zelf. Het college stelt zich dan ook ten doel de in de Alkmaarse samenleving aanwezige creativiteit, inzet en bevoegdheid ten behoeve van een inclusief Alkmaar aan te jagen en te faciliteren. Daarnaast geeft de gemeente zelf het goede voorbeeld door werk te maken van inclusief personeelsbeleid in de eigen organisatie.

Focus op arbeidsmarkt, sport, onderwijs en de buurt

De gemeente juicht ieder initiatief dat diversiteit en inclusie bevordert van harte toe, maar moedigt primair inspanningen aan gericht op het vergroten van diversiteit en inclusie in het onderwijs, op de arbeidsmarkt, in de sport, en in de buurt. In onze ogen zijn dit de terreinen waarop nu de meeste aandacht voor diversiteit en inclusie nodig is.

Rollen

In Alkmaar werken burgers, organisaties en de gemeente samen aan een samenleving waarin iedereen zichzelf kan zijn en op die basis vrij, veilig en volwaardig kan meedoen. Alle partijen hebben hierin hun eigen taken en verantwoordelijkheden.

Aan enkele basale voorwaarden moet eerst worden voldaan. Zo treedt de politie op bij wets-overtredingen, spreken frontline managers mensen aan op misdragingen, en registreert het antidiscriminatiebureau klachten en biedt het ondersteuning bij het aanpakken van discriminatie. Dit zijn fundamentele maar noodzakelijke voorwaarden voor de vrije, veilige en volwaardige participatie van alle Alkmaarders.

Daarnaast weten Alkmaarse burgers en professionals heel goed waar ze nog meer behoefte aan hebben en wat ze willen veranderen om een meer inclusief Alkmaar vorm te geven. Uit de goed bezochte dialoogbijeenkomst die op 28 juni 2017 plaatsvond, bleek bovendien dat zij daar graag mee aan de slag gaan. In overeenstemming met het coalitieakkoord, wil het college initiatieven van burgers de ruimte geven. Het college gaat uit van de doe-democratie waarbij burgers en bedrijven kansen pakken die door de overheid worden mogelijk gemaakt. De verantwoordelijkheid voor initiatieven ligt dan ook primair bij Alkmaarders zelf.

Soms is het nodig om bevoegen mensen met elkaar in contact te brengen, of om initiatieven net een klein duwtje in de rug te geven. Daar kan dan een taak voor de lokale overheid liggen. De rol van de gemeente is dan ook primair het faciliteren en aanjagen van de creativiteit en bevoegdheid die op dit terrein in Alkmaar aanwezig zijn, het waar mogelijk leggen van verbindingen en het monitoren van de resultaten. Hiertoe werkt de gemeente graag samen met lokale maatschappelijke organisaties die vanuit een platformfunctie helpen handen en voeten te geven aan De Alkmaarse Diversiteitsagenda, bijvoorbeeld door het organiseren van dialoogbijeenkomsten of door het ondersteunen van andere organisaties bij het organiseren van evenementen of bij het implementeren van veranderingen.

Ambities

Op de dialoogbijeenkomst van 28 juni 2017 hebben we Alkmaarders gevraagd wat er nodig is voor een Alkmaar waarin iedereen vrij, veilig en volwaardig mee kan doen. Op deze bijeenkomst waren organisaties uit uiteenlopende maatschappelijke terreinen vertegenwoordigd, zoals het onderwijs, de zorg, de arbeidsmarkt, de sport en de buurten. Op basis van deze inbreng vanuit de lokale samenleving, het coalitieakkoord en de uitgangspunten van De Alkmaarse Diversiteitsagenda stellen we een aantal ambities vast waar de gemeente de komende jaren op stuurt.

Ambitie 1: We ontmoeten elkaar en leren elkaar kennen

Diversiteit biedt kansen, maar kan ook spanningen oproepen. Zowel om de kansen te kunnen grijpen als om onnodige spanningen te voorkomen, is het belangrijk dat Alkmaarders elkaar ontmoeten en kennen.

Uit de dialoogbijeenkomst op 28 juni 2017 bleek dat dit soms nog onvoldoende het geval is. Alkmaarders krijgen dikwijls weinig mee van het leven in andere wijken of organiseren hun leven binnen de eigen etnische groep, zelfs als men gemengd woont. Sportverenigingen en werkgevers slagen er vaak niet in de etnische diversiteit

in hun organisatie te vergroten. Tegelijkertijd zijn er Alkmaarders die er niet in slagen volwaardig te participeren. Werklozen, vluchtelingen, homoseksuelen, ouderen, mensen met een beperking en langdurig zieken hebben te maken met eenzaamheid als gevolg van een klein sociaal netwerk, een tekort aan vrijwilligers en een laag inkomen. Dit laatste fenomeen hangt vermoedelijk samen met algemene individualiseringstendenzen. Toch werd deze problematiek herhaaldelijk naar voren gebracht in de dialoogbijeenkomst over de diversiteitsagenda. We vinden het daarom belangrijk om deze problematiek mee te nemen in deze agenda.

Uit het voorgaande blijkt dat het belangrijk is mensen te verleiden elkaar meer te ontmoeten en beter te leren kennen. Natuurlijk kunnen hiervoor nieuwe projecten worden opgezet, bijvoorbeeld projecten die zich expliciet op het thema diversiteit richten. Maar er kan ook veel gewonnen worden door betere samenwerking: door goede voorbeelden uit te wisselen, zaken gezamenlijk in plaats van alleen te organiseren en door elkaars communicatiekanalen te gebruiken, kan de impact van reeds bestaande ontmoetingsmogelijkheden worden vergroot. Hiervoor is wel van belang dat actieve burgers en professionals elkaar goed van elkaars actuele ontmoetingsmogelijkheden op de hoogte (kunnen) houden.

Ambitie 2: We pakken tegenstellingen aan

Diversiteit kan een bron van spanning, onbegrip, uitsluiting en ongelijkheid zijn. In uiteenlopende sferen en op verschillende gronden ervaren Alkmaarders ongemak, discriminatie, wantrouwen en uitsluiting, maar ook kan er sprake zijn van vrouwenonderdrukking, religieus fanatisme en radicalisering.

Daarom is het van belang het gesprek met elkaar aan te gaan: stil te staan bij de manieren waarop het omgaan met verschillen schuurt, elkaar te confronteren met de grenzen van de rechtstaat en de frustraties waar we mee te maken hebben, en elkaar de gelegenheid te geven in de schoenen van de ander te gaan staan. Daarbij vragen we van Alkmaarders een besef van een gedeelde verantwoordelijkheid voor de lokale samenleving: ieder draagt zijn steentje bij en hoe verschillend we soms ook zijn, toch sluiten we elkaar niet uit en moet het uitgangspunt steeds zijn er met elkaar uit te komen. Het aan anderen gunnen van hun individuele eigenheid en het erkennen van elkaars gelijkwaardigheid zijn daarvoor basisvoorwaarden. Waar dat nodig is, zal de gemeente ook een harde aanpak niet schuwen.

Ambitie 3: We doen allemaal volwaardig mee

Onderlinge verscheidenheid versterkt de creativiteit, flexibiliteit en innovatie. De mate waarin Alkmaarders de diverse talenten en perspectieven in Alkmaar op waarde weten te schatten en weten te benutten, bepaalt in belangrijke mate het succes van de gemeente Alkmaar. Het is dan wel van belang dat iedereen zichzelf kan zijn en op die basis vrij, veilig en volwaardig kan meedoen. We vragen van iedere Alkmaarder een positieve bijdrage aan de samenleving, en spannen ons omgekeerd in om voor iedereen ruimte te maken. Iedereen krijgt gelijke kansen, en heeft gelijke verantwoordelijkheden.

Nog niet alle Alkmaarders ervaren dat er voldoende rekening wordt gehouden met de diversiteit onder Alkmaarders. Daarom stimuleert de gemeente dat in Alkmaar organisaties hun werkprocessen aanpassen, gericht op inclusie en het bevorderen van diversiteit in personeel, vrijwilligers, cliënten, leden, leerlingen en bezoekers. Middels empowerment, werving, selectie en inclusie. In overeenstemming met de uitgangspunten van deze diversiteitsagenda ligt de nadruk hierbij op het onderwijsveld, de arbeidsmarkt, de sport en de buurt.

Speerpunten

Op basis van de geformuleerde uitgangspunten, rollen en ambities denken wij dat het goed is de aandacht de komende jaren (2018-2021) op de onderstaande speerpunten te richten. In deze speerpunten geven wij als gemeente aan welke richting wij op willen.

De wijze waarop concreet invulling wordt gegeven aan de verschillende programmaonderdelen wordt nader uitgewerkt in overleg met de betreffende maatschappelijke velden en beleidsafdelingen. Daarbij is aandacht voor de registratie- en onderzoeksgegevens van politie, GGD en het antidiscriminatiebureau. Bovendien worden maatschappelijke spelers uit de velden onderwijs, arbeidsmarkt, sport en de buurt nadrukkelijk uitgenodigd hun ervaringen te delen en aan te geven wat zij denken dat er concreet nodig is. De gemeente hecht veel waarde aan het oordeel van Alkmaarse burgers en professionals. Op basis van hun input worden met het veld heldere en concrete prestatiedoelen overeengekomen die vervolgens worden gemonitord.

Onderwijs

Met het Alkmaarse onderwijs sluiten wij een convenant af waarin onderwijsinstellingen zich eraan verbinden diversiteit en inclusie in hun beleid te implementeren. De gemeente zet in op het stimuleren van reguliere aandacht voor diversiteit, inclusie en burgerschap. Daarbij denkt de gemeente aan het trainen van leerkrachten en andere medewerkers ten aanzien van een inclu-

sieve omgang met diversiteit, aan het organiseren van projecten waarin leerlingen met verschillende achtergronden of identiteiten samenwerken, aan het organiseren van themaweken en aan voorlichting door ervaringsdeskundige oud-leerlingen. Met dit speerpunt sluiten we aan bij ambitie 1 van de Alkmaarse OnderwijsAgenda: 'samenwerken aan het onderwijs van de toekomst'. Daarin is de actie opgenomen dat onderwijsbesturen diversiteit borgen in hun beleid. Ook sluit dit speerpunt aan bij het lokale LHBT-beleid, waarin we werken aan commitment vanuit schoolleidingen aan het bevorderen van een veilige en open cultuur ten aanzien van diversiteit.

Arbeidsmarkt

Op het terrein van de arbeidsmarkt zetten wij in op drie sporen:

1. Met Alkmaarse werkgevers maken we afspraken over aandacht voor diversiteit en inclusie in het personeelsbeleid. Onderzoek wijst erop dat niet iedereen gelijke kansen heeft op werk. Dat is niet goed voor de economie, niet goed voor de dienstverlening en niet goed voor onze samenleving. Daarom wil de gemeente een convenant ondertekenen met Alkmaarse werkgevers om deze situatie aan te pakken. Daarbij zet de gemeente concreet in op het agenderen van diversiteit bij werkgevers en het stimuleren van werkgevers om nieuwe wervingsmethoden en selectieprocedures te hanteren en om de medewerkerstevredenheid gericht te monitoren en indien nodig te stimuleren.

2. Om te faciliteren dat transgender personen volwaardig meedoen op de arbeidsmarkt, stellen we Halte Werk in staat om samen te werken met GenderTalent. Transgender personen hebben vaak een grote afstand tot de arbeidsmarkt. Het vraagt de nodige kennis om de begeleiding van transgender personen goed te kunnen verrichten. GenderTalent beschikt over die kennis. Samen met Halte Werk gaan zij werkgevers ondersteunen door het begeleiden van transgender medewerkers en hun directe collega's. Op deze manier levert de gemeente een bijdrage aan veilige, inclusieve werkomgevingen en aan de volwaardige participatie van transgender personen in Alkmaar.

3. De gemeente Alkmaar geeft zelf het goede voorbeeld door werk te maken van inclusief personeelsbeleid in de eigen organisatie. Nu al zet de gemeente stevig in op het aannemen van mensen met een afstand tot de arbeidsmarkt. Daarnaast ondertekenen we als eerste gemeente in Noord-Holland Noord het Charter Diversiteit en maken we een plan van aanpak gericht op het vergroten van de etnische diversiteit in het eigen personeelsbestand.

Sport

We gaan afspraken maken met Alkmaarse sportverenigingen en die vastleggen in een convenant waarin sportverenigingen zich uitspreken aan de slag te gaan met diversiteit en inclusie. Daarin spreken we af hoe we binnen sportverenigingen omgaan met onze verschillen en hoe we het voor Alkmaarders met verschillende identiteiten

en achtergronden aantrekkelijker maken om samen te sporten. De gemeente moedigt concreet aan dat verenigingen coaches, begeleiders en trainers ondersteunen in het omgaan met uitsluitingsprocessen, duidelijk maken wat er van leden wordt verwacht en gelegenheden organiseren om te spreken over de verschillende behoeften van leden en over de irritaties die verschillen kunnen oproepen. Er worden financiële middelen beschikbaar gesteld om verenigingen te verleiden hieraan aandacht te besteden. Met dit speerpunt sluit deze agenda aan bij de Alkmaarse ambitie om zoveel mogelijk Alkmaarders aan het sporten en bewegen te krijgen en te houden.

Buurt

We stimuleren bewonersondernemingen om in hun programmering nadrukkelijk aandacht te besteden aan diversiteit en inclusie. Bewonersondernemingen vervullen een spilfunctie in de wijk. Veel Alkmaarders zetten zich als vrijwilliger in en creëren mogelijkheden om anderen buiten de eigen kring te ontmoeten en om met elkaar in gesprek te gaan over soms lastige thema's. Voor zulke activiteiten stellen we middelen ter beschikking. De impact van activiteiten kan bovendien worden vergroot door meer samenwerking: uitwisselen van goede ervaringen, gezamenlijk evenementen organiseren, elkaars aanbod onder de aandacht brengen. Ook in samenwerking met onderwijsinstellingen, bedrijven, religieuze instellingen en maatschappelijke organisaties liggen kansen. We stimuleren samenwerking door partijen met elkaar in contact te brengen via een sociale mediaplatform en in real life.

Dit is een uitgave van de gemeente Alkmaar

Coverfoto: Ema Najetovic. Overige foto's: Imca Heinis,
La Luuz Fotografie, R. Verhagen, Istock en Marfred Reerds

Informatie gemeente Alkmaar:
Tim Savenije, telefoon 06 - 11 04 21 18
E-mail: tsavenije@alkmaar.nl

